

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8935/2568

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1608, ป.พ.พ. มาตรา 1713, ป.พ.พ. มาตรา 1718

ย่อ / หลักกฎหมาย

ผู้ตายทำพินัยกรรมจำหน่ายทรัพย์มรดกทั้ง 12 ลำดับ ให้ผู้ร้อง พ. อ. และ ว. ทั้งระบุว่า ทรัพย์สิน นอกจากที่ระบุไว้ในพินัยกรรม ยกให้เป็นกรรมสิทธิ์ ว. แต่ผู้เดียว จึงเป็นกรณีที่ผู้ตายทำพินัยกรรมจำหน่ายทรัพย์มรดกเสียทั้งหมดแล้ว ถือว่าบรรดาทายาทโดยธรรมผู้ที่ไม่ได้รับประโยชน์จากพินัยกรรม รวมถึงผู้คัดค้านซึ่งเป็นมารดาของผู้ตาย เป็นผู้ถูกตัดมิให้รับมรดกของผู้ตายตาม ป.พ.พ. มาตรา 1608 บรรดาทายาท อย่างไรก็ดีตาม ผู้คัดค้านยื่นคำคัดค้านและนำสืบว่า ที่ดินทรัพย์ลำดับที่ 1 ถึงที่ 4 ตามพินัยกรรม เป็นทรัพย์ของผู้คัดค้านแต่ใส่ชื่อผู้ตายถือกรรมสิทธิ์แทน จึงมีข้อโต้แย้งระหว่างผู้ร้องกับผู้คัดค้านว่า ทรัพย์มรดกตามพินัยกรรมลำดับที่ 1 ถึงที่ 4 เป็นทรัพย์มรดกของผู้ตายหรือเป็นของผู้คัดค้าน นับว่าผู้คัดค้านเป็นผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์ดังกล่าว ขอบที่ผู้คัดค้านจะร้องต่อศาลขอให้ตั้งผู้จัดการมรดกได้ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1713 บรรดาหนึ่ง แต่เมื่อผู้คัดค้านโต้แย้งการจัดการมรดกเฉพาะที่ดินตามพินัยกรรมลำดับที่ 1 ถึงที่ 4 ดังนั้นเพื่อประโยชน์ในการจัดการทรัพย์มรดกของผู้ตาย จึงให้ผู้ร้องและ ฐ. ร่วมกันจัดการมรดกตามพินัยกรรมเฉพาะทรัพย์ลำดับที่ 1 ถึงที่ 4 เมื่อผู้คัดค้านเป็นผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์มรดกตามพินัยกรรมของผู้ตาย ผู้คัดค้านย่อมจะร้องต่อศาลขอให้ตั้งผู้จัดการมรดกซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่มีคุณสมบัติต้องห้ามตาม ป.พ.พ. มาตรา 1718 ได้ ตามมาตรา 1713 บรรดาหนึ่ง ผู้คัดค้านจึงร้องขอให้ตั้ง ฐ. เป็นผู้จัดการมรดกได้ มิใช่เรื่องเฉพาะตัวที่ผู้คัดค้านจะต้องเป็นผู้จัดการมรดกด้วยตนเอง

คำพิพากษา

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้มีการตั้งผู้ร้องเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตาย ผู้คัดค้านยื่นคำคัดค้านขอให้ยกคำร้องของผู้ร้อง และมีคำสั่งตั้งผู้คัดค้าน (ที่ถูก นายฐากร) เป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตาย ศาลชั้นต้นได้สืบแล้วมีคำสั่งตั้งนายสฤกษ์ชัย ผู้ร้อง เป็นผู้จัดการมรดกของนายยุทธนา ผู้ตาย กับให้มีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย ให้ยกคำคัดค้านของผู้คัดค้าน ค่าฤชาธรรมเนียมในส่วนของผู้คัดค้านให้เป็นพับ ผู้คัดค้านอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นว่า มีคำสั่งตั้งนายสฤกษ์ชัย ผู้ร้อง กับนายฐากร ร่วมกันเป็นผู้จัดการมรดกของนายยุทธนา ผู้ตาย กับให้มีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย นอกจากที่แก้ไขให้เป็นไปตามคำสั่งศาลชั้นต้นค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ ผู้ร้องฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่คู่ความไม่ได้เถียงกัน รับฟังได้ในชั้นนี้ว่า ผู้ร้องเป็นบุตรของนายยุทธนา ผู้ตาย ที่จดทะเบียนรับรองว่าผู้ร้องเป็นบุตร ก่อนผู้ตายถึงแก่ความตายได้ทำพินัยกรรมกำหนดการเผื่อตายในเรื่องทรัพย์สินไว้หลายรายการ รวมถึงที่ดินโฉนดเลขที่ 31675, 31676, 17629 พร้อมสิ่งปลูกสร้าง และที่ดินโฉนดเลขที่ 29208 เฉพาะส่วนของผู้ตาย รายการทรัพย์ลำดับที่ 1 ถึงที่ 4 และผู้ตายตั้งผู้ร้องเป็นผู้จัดการมรดกตามพินัยกรรม โดยผู้คัดค้านซึ่งเป็นมารดาของผู้ตายมิได้รับทรัพย์มรดกในพินัยกรรม ต่อมาผู้ตายถึงแก่ความตาย การจัดการมรดกของผู้ตายมีเหตุขัดข้อง ผู้ร้องและนายฐากร เป็นบุคคลที่บรรลุนิติภาวะไม่เป็นบุคคลวิกลจริต หรือบุคคลซึ่งศาลสั่งให้เป็นผู้เสมือนไร้ความสามารถ หรือบุคคลซึ่งศาลสั่งให้

เป็นคนล้มละลาย สำหรับปัญหาว่าพินัยกรรมฉบับดังกล่าวเป็นพินัยกรรมปลอมตามที่ผู้คัดค้านอ้างหรือไม่นั้น ศาลชั้นต้นวินิจฉัยแล้วว่าพินัยกรรมฉบับดังกล่าวมิใช่พินัยกรรมปลอม ผู้คัดค้านไม่อุทธรณ์ จึงยุติไปตามคำวินิจฉัยของศาลชั้นต้นว่าพินัยกรรม มิใช่พินัยกรรมปลอม คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของผู้ร้องว่า สมควรตั้งผู้ร้องเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตายเพียงคนเดียวหรือไม่ เห็นว่า ผู้ตายทำพินัยกรรมโดยระบุทรัพย์มรดกรวม 12 ลำดับ และจำหน่ายทรัพย์มรดกทั้ง 12 ลำดับ ให้ผู้ร้อง นางสาวพัชรพรรณ นายอิทธิฤทธิ์ บุตรของผู้ตาย และนางสาววันทนี ซึ่งอยู่กินฉันสามีภริยากับผู้ตาย ทั้งผู้ตายยังระบุในพินัยกรรมว่า ทรัพย์สินนอกจากที่ระบุไว้ในพินัยกรรม ถือว่าเป็นทรัพย์สินร่วมกันที่เกิดขึ้นระหว่างผู้ตายอยู่กินฉันสามีภริยากับนางสาววันทนี ขอยกให้เป็นกรรมสิทธิ์นางสาววันทนีทั้งหมดแต่ผู้เดียว ดังนี้ จึงเป็นกรณีที่ผู้ตายทำพินัยกรรมจำหน่ายทรัพย์มรดกเสียทั้งหมดแล้ว ถือว่าบรรดาทายาทโดยธรรมผู้ที่มีได้รับประโยชน์จากพินัยกรรม รวมถึงผู้คัดค้านซึ่งเป็นมารดาของผู้ตาย เป็นผู้ถูกตัดมิได้รับมรดกของผู้ตายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1608 วรรคท้าย อย่างไรก็ตาม ผู้คัดค้านยื่นคำคัดค้านและนำสืบว่า ที่ดินโฉนดเลขที่ 31675, 31676, 17629 พร้อมสิ่งปลูกสร้าง และที่ดินโฉนดเลขที่ 29208 เฉพาะส่วนของผู้ตาย ทรัพย์ลำดับที่ 1 ถึงที่ 4 เป็นทรัพย์ของผู้คัดค้าน เนื่องจากผู้คัดค้านซื้อทรัพย์ดังกล่าวด้วยเงินของผู้คัดค้านแต่ใส่ชื่อผู้ตายถือกรรมสิทธิ์แทน โดยผู้คัดค้านซื้อทรัพย์ลำดับที่ 1 และที่ 2 ขณะนั้นผู้ตายมีอายุเพียง 21 ปี ส่วนทรัพย์ลำดับที่ 3 ผู้คัดค้านซื้อมาในขณะที่เป็นที่ดินไม่มีสิ่งปลูกสร้าง โดยบุตรของผู้คัดค้านอีกคนเป็นผู้ก่อสร้างและออกค่าใช้จ่ายในการก่อสร้าง ดังนี้ แม้ที่ดินตามพินัยกรรม ลำดับที่ 1 ถึงที่ 4 จะปรากฏชื่อผู้ตายเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ขณะถึงแก่ความตาย แต่ผู้คัดค้านกล่าวอ้างว่าความจริงแล้วผู้คัดค้านเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินดังกล่าว เหตุที่มีชื่อผู้ตายถือกรรมสิทธิ์เป็นเพราะผู้คัดค้านใส่ชื่อผู้ตายซึ่งเป็นบุตรถือกรรมสิทธิ์แทน จึงมีข้อโต้แย้งระหว่างผู้ร้องกับผู้คัดค้านว่าทรัพย์มรดกตามพินัยกรรม ลำดับที่ 1 ถึงที่ 4 เป็นทรัพย์มรดกของผู้ตายหรือเป็นทรัพย์ของผู้คัดค้าน นับว่าผู้คัดค้านเป็นผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์ดังกล่าว ขอบที่ผู้คัดค้านจะร้องต่อศาลขอให้ตั้งผู้จัดการมรดกได้ตาม

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1713 วรรคหนึ่ง แต่เมื่อได้ความว่าผู้คัดค้านโต้แย้งการจัดการมรดกเฉพาะที่ดินตามพินัยกรรม ลำดับที่ 1 ถึงที่ 4 ว่าเป็นทรัพย์ของผู้คัดค้าน และยังเบิกความตอบคำถามค้านทนายผู้ร้องว่า ผู้คัดค้านไม่ติดใจการจัดการทรัพย์มรดกตามพินัยกรรม ลำดับที่ 5 ถึงที่ 12 และทรัพย์มรดกอื่นของผู้ตาย ดังนั้น เพื่อประโยชน์ในการจัดการทรัพย์มรดกของผู้ตาย จึงให้ผู้ร้องและนายฐากร ร่วมกันจัดการมรดกตามพินัยกรรม เฉพาะทรัพย์ลำดับที่ 1 ถึงที่ 4 และให้ผู้ร้องจัดการมรดกตามพินัยกรรม สำหรับทรัพย์ลำดับที่ 5 ถึงที่ 12 และทรัพย์มรดกอื่นของผู้ตายที่มีได้ระบุไว้ในพินัยกรรม เมื่อผู้คัดค้านเป็นผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์มรดกตามพินัยกรรมของผู้ตาย ผู้คัดค้านย่อมจะร้องต่อศาลขอให้ตั้งผู้จัดการมรดกซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่มีคุณสมบัติต้องห้ามตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1718 ได้ ตาม

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1713 วรรคหนึ่ง ผู้คัดค้านจึงร้องขอให้ตั้งนายฐากรเป็นผู้จัดการมรดกได้ มิใช่เรื่องเฉพาะตัวที่ผู้คัดค้านจะต้องเป็นผู้จัดการมรดกด้วยตนเอง ฎีกาของผู้ร้องฟังขึ้นบางส่วน พิพากษาแก้เป็นว่า ให้นายสุฤกษ์ชัย ผู้ร้อง มีอำนาจจัดการมรดกของนายยุทธนา ผู้ตาย สำหรับทรัพย์มรดกตามพินัยกรรม ลำดับที่ 5 ถึงที่ 12 และทรัพย์มรดกอื่นของผู้ตาย นอกจากที่ระบุในพินัยกรรม และให้ผู้ร้องกับนายฐากร ร่วมกันจัดการทรัพย์มรดกของผู้ตายเฉพาะทรัพย์มรดกตามพินัยกรรม ลำดับที่ 1 ถึงที่ 4 นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์

ค่าฤชาธรรมเนียมในส่วนคำร้องขอของผู้ร้องในศาลชั้นต้นและในชั้นฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

นายนาวุธ จันทรจำเริญ · ยุพา วงศ์ทองทิว · องอาจ แน่นหนา

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/8935/2568>